EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 27. 10. 2021
COM(2021) 647 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/555 z 24. marca 2021 o kontrole nadobúdania a držania zbraní

1. ÚVOD

V akčnom pláne EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 – 2025[1] prijatom v júli 2020 sa oznámilo, že úplné vykonávanie smernice o strelných zbraniach bude najvyššou prioritou, čo sa potvrdilo aj v programe boja proti terorizmu z decembra 2020[2].

V tejto správe sa uvádza posúdenie uplatňovania smernice Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastnenia zbraní (ďalej len „smernica o strelných zbraniach"), ako sa to vyžaduje v článku 17 tejto smernice po jej poslednom doplnení v roku 2017[3]. Medzitým sa smernica o strelných zbraniach a jej následné zmeny nahradili a zrušili kodifikáciou v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/555 z 24. marca 2021[4]. V záujme jasnosti, pokiaľ nie je uvedené inak, číslovanie článkov uvedených v správe odkazuje na čísla v súčasnosti platnej smernice (EÚ) 2021/555.

Podľa článku 17 (teraz článok 24) sa v správe musia preskúmať najmä kategórie strelných zbraní a otázky súvisiace s implementáciou systému európskeho zbrojného pasu, označovaním a vplyvom nových technológií, napríklad 3D tlače, používania kódu QR a používania rádiofrekvenčnej identifikácie (RFID). Ako sa oznámilo v stratégii EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025[5], v tejto správe sa navyše určia počiatočné spôsoby zlepšenia právneho rámca. Komisia pri vypracúvaní tejto správy vychádzala predovšetkým z transpozičných opatrení oznámených členskými štátmi, ako aj z verejne dostupných informácií.

Ďalej Komisia v novembri 2019 distribuovala členským štátom podrobný dotazník, v ktorom sa riešili témy uvedené v článku 17 (teraz článok 24). Na tento dotazník odpovedalo 19 členských štátov. Komisia predstavila zhrnutie týchto odpovedí počas zasadnutia výboru pre strelné zbrane, ktoré sa uskutočnilo 18. decembra 2019, na základe čoho viedla v rámci výboru predbežné rokovania.

Komisia sa okrem toho aktívne zapája do priority strelné zbrane Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti[6] (ďalej len „platforma pre trestné zbrane") a do činnosti skupiny európskych expertov na strelné zbrane[7], ktorá pomohla určiť súčasné a potenciálne hrozby v súvislosti so strelnými zbraňami, ako aj vplyv trestnej činnosti.

---

1 COM(2020) 608 final.

2 COM(2020) 795 final.

3 Ú. v. EÚ L 137, 24.5.2017, s. 22 – 39.

4 Ú. v. EÚ L 115, 6.4.2021, s. 1 – 25.

5 COM(2021) 170 final.

6 EMPACT (https://www.consilium.europa.eu/sk/documents-publications/publications/empact/) je platforma, ktorá umožňuje štruktúrovanú spoluprácu medzi orgánmi presadzovania práva, colnými orgánmi, daňovými orgánmi, súdmi v členských štátoch, európskymi inštitúciami a agentúrami, prípadne tretími krajinami, medzinárodnými organizáciami a súkromným sektorom, a to v operačných cykloch s dĺžkou štyri roky.

7 Podskupina pracovnej skupiny pre presadzovanie práva v rámci Rady Európskej únie, https://www.consilium.europa.eu/sk/council-eu/preparatory-bodies/law-enforcement-working-party/.

V dôsledku závažných oneskorení transpozície na vnútroštátnej úrovni[8] však Komisia nemohla vykonať úplné posúdenie súladu vnútroštátnych právnych predpisov a postupov.

Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu v júli 2020 uverejnil tematický dokument s názvom *Illicit Trafficking in Firearms, their Parts, Components and Ammunition to, from and across the European Union* (Nedovolené obchodovanie so strelnými zbraňami, ich súčasťami, komponentmi a so strelivom smerom do Európskej únie, z Európskej únie a v rámci Európskej únie), v ktorom sa uvádzajú dôležité aspekty a politické odporúčania v súvislosti so súčasnými hrozbami a s právnymi medzerami pri kontrole strelných zbraní na celosvetovej úrovni[9].

2. VYKONÁVANIE SMERNICE O STRELNÝCH ZBRANIACH

Smernicou o strelných zbraniach sa upravuje nadobúdanie, držanie a obchodné výmeny civilných strelných zbraní v rámci EÚ (napr. strelných zbraní používaných na športovú streľbu a poľovníctvo). Stanovujú sa v nej spoločné minimálne normy, ktoré musia všetky členské štáty transponovať do svojich vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa zbraní, a je zameraná na vyváženie cieľov vnútorného trhu (t. j. cezhraničný pohyb strelných zbraní) a cieľov bezpečnostnej politiky (t. j. vysoká úroveň bezpečnosti a ochrany pred trestnou činnosťou a nedovoleným obchodovaním) v rámci EÚ. Táto smernica sa podieľa na vývoji schengenského *acquis*, keďže je súčasťou spoločného súboru predpisov EÚ, ktorými sa umožňuje voľný pohyb osôb.

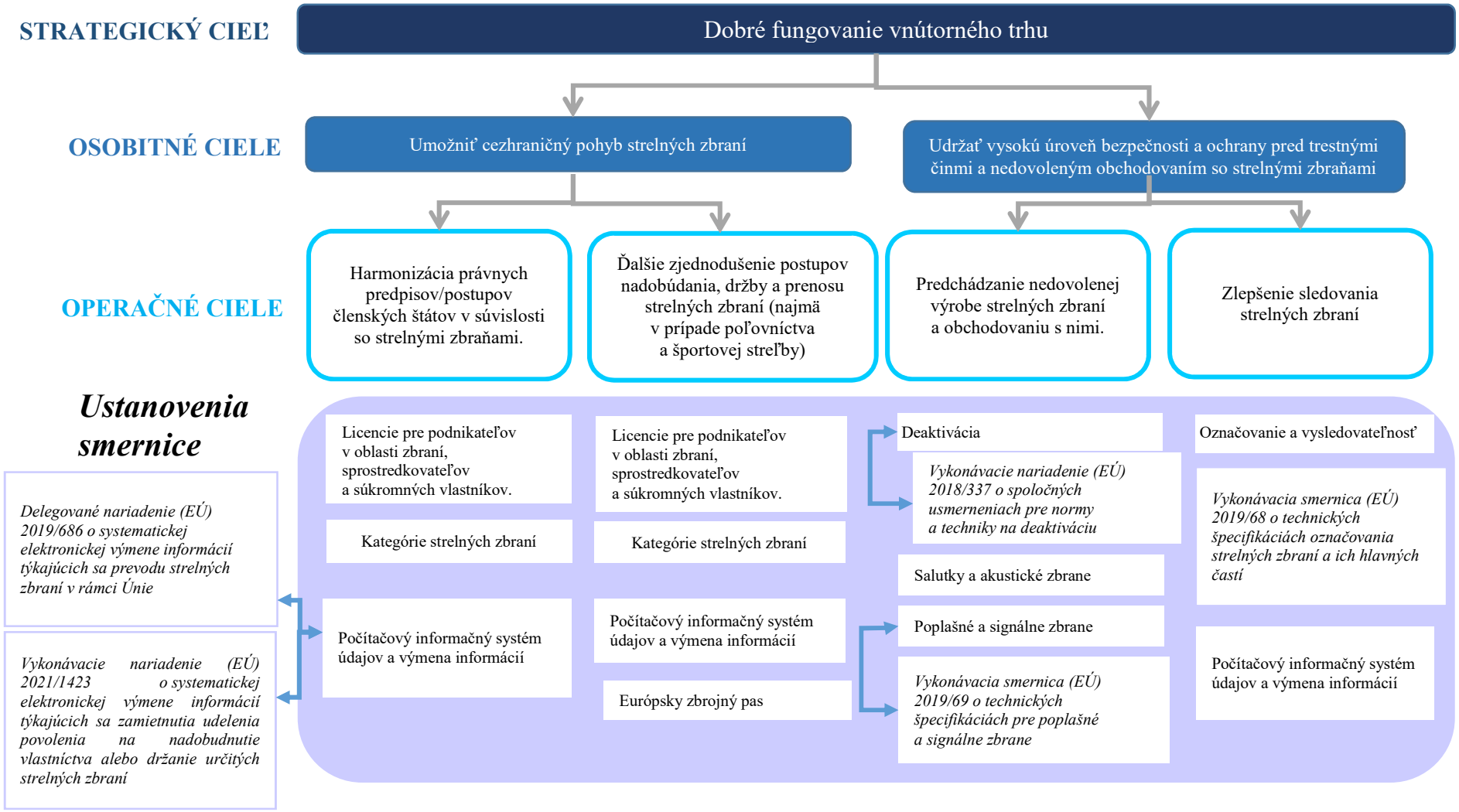
Smernica bola revidovaná po nadobudnutí platnosti protokolu OSN proti nezákonnej výrobe strelných zbraní (protokol o strelných zbraniach) v roku 2005[10] a následne v roku 2017, pričom k tejto revízii došlo v dôsledku teroristických útokov v roku 2015.

---

[8] Komisia začala konania o nesplnení povinnosti proti 25 členským štátom pre nedostatočnú transpozíciu smernice o strelných zbraniach a proti 20 členským štátom pre dve vykonávacie smernice o označovaní a o poplašných a signálnych zbraniach – viac informácií v oddiele 2.2.

[9] Organizácia Spojených národov, Viedeň, 2020, https://www.unodc.org/documents/firearms-protocol/2020/UNODC-EU-Report-A8_FINAL.pdf.

[10] Transponovaný do právneho poriadku EÚ rozhodnutím Rady 2014/164/EÚ z 11. februára 2014 o uzavretí Protokolu proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom doplňujúceho Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 89, 25.3.2014, s. 7).

Vizuálne znázornenie smernice o strelných zbraniach

2.1. Úlohy Komisie

Na základe smernice o strelných zbraniach sa od Komisie vyžaduje, aby prijímala vykonávacie aj delegované akty. Komisia preto od nadobudnutia účinnosti smernice prijala:

1. Dňa 5. marca 2018 prijala (podľa článku 15 ods. 2) vykonávacie nariadenie (EÚ) 2018/337, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/2403, ktorým sa stanovujú spoločné **usmernenia pre normy** a techniky **na deaktiváciu** na zabezpečenie trvalej nepoužiteľnosti deaktivovaných strelných zbraní.
2. Dňa 16. januára 2019 prijala (podľa článku 4 ods. 3) vykonávaciu smernicu (EÚ) 2019/68, ktorou sa stanovujú technické špecifikácie **označovania strelných zbraní** a ich hlavných častí podľa smernice Rady 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastnenia zbraní (pozri oddiel 5.4.2).
3. Dňa 16. januára 2019 prijala (podľa článku 14 ods. 3) vykonávaciu smernicu (EÚ) 2019/69, ktorou sa stanovujú technické špecifikácie pre **poplašné a signálne zbrane** podľa smernice Rady 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastnenia zbraní.
4. Dňa 16. januára 2019 prijala (podľa článku 18 ods. 4 a článku 21 ods. 5) delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/686, ktorým sa podľa smernice Rady 91/477/EHS stanovujú podrobné podmienky pre **systematickú elektronickú výmenu informácií, týkajúcich sa prevodu strelných zbraní** v rámci Únie (pozri oddiel 5.4.1).
5. Dňa 21. mája 2021 prijala delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1423 o **zamietnutiach udelenia povolenia na nadobudnutie vlastníctva alebo držanie určitých strelných zbraní**.
6. Prijala dva pilotné projekty na implementáciu administratívnej spolupráce v súvislosti s uvedenými dvoma delegovanými nariadeniami Komisie (v súlade s článkom 4 nariadenia (EÚ) č. 1024/2012, ktorým sa upravuje informačný systém o vnútornom trhu).

2.2. Transpozícia smernice a sekundárnych právnych predpisov členskými štátmi

Smernicu o strelných zbraniach zmenenú v roku 2017 bolo povinné transponovať do 14. septembra 2018 s výnimkou článku 4 ods. 4 týkajúceho sa regulácie činností podnikateľov v oblasti zbraní a sprostredkovateľov a článku 4 ods. 5 týkajúceho sa zriadenia informačného systému údajov, ktoré sa mali transponovať do 14. decembra 2019.

Komisia z dôvodu neoznámenia vnútroštátnych transpozičných opatrení v júli 2019 zaslala 20 členským štátom odôvodnené stanovisko v súvislosti s prvou lehotou[11] a 24. januára 2020 zaslala 17 členským štátom[12] formálnu výzvu v súvislosti s druhou lehotou.

[11] Všetkým členským štátom okrem AT, BG, FR, LV a MT.

[12] Všetkým členským štátom okrem IT, HR, BG, LV, LT, MT, NL, AT, PT, RO a FI.

Lehota na transpozíciu uvedených dvoch vykonávacích smerníc Komisie o označovaní a o poplašných a signálnych zbraniach sa stanovila na 17. januára 2020. Komisia 28. mája 2020 začala konania o nesplnení povinnosti proti 19 členským štátom (v prípade smernice o označovaní)[13] a proti 17 členským štátom (v prípade smernice o poplašných a signálnych zbraniach)[14].

K 15. augustu 2021 existovalo v súvislosti so smernicou o strelných zbraniach a sekundárnymi právnymi predpismi 80 začatých konaní o nesplnení povinnosti. Všetky tieto konania súviseli s neoznámením transpozičných opatrení. Komisii boli medzičasom doručené oznámenia o úplnej transpozícii od niekoľkých členských štátov. Z tohto dôvodu sa očakáva, že v nadchádzajúcich mesiacoch bude ukončených viacero konaní.

Komisia vykonala kontrolu transpozície a zanalyzovala to, či členské štáty úplne transponovali právo Únie do svojich právnych systémov úplne vrátane členských štátov, ktoré včas oznámili vnútroštátne transpozičné opatrenia. S cieľom posúdiť úplnosť transpozície Komisia okrem toho preskúmala neoznámené opatrenia.

Ďalej opísané počiatočné posúdenie sa zameriava na najvýznamnejšie zmeny smernice, ktoré sa zaviedli v roku 2017 a na dve vykonávacie smernice z roku 2019.

Článok 1 smernice zahŕňa **vymedzenie** 15 **pojmov**, z ktorých je päť úplne nových a ostatné boli aktualizované. Zabezpečuje sa nimi najmä to, že vecný rozsah pôsobnosti (napr. poplašné a signálne zbrane, salutky a akustické zbrane) a osobný rozsah pôsobnosti (napr. zberatelia, múzeá, sprostredkovatelia) smernice sa uplatňujú konzistentne v celej EÚ.

Všetky vymedzené pojmy transponovalo 22 členských štátov (Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko Rakúsko, Rumunsko Španielsko a Taliansko), len časť vymedzených pojmov transponovali tri členské štáty (Holandsko, Slovensko a Švédsko) a žiadne transpozičné opatrenia neoznámili dva členské štáty (Luxembursko a Slovinsko).

Smernicou o strelných zbraniach sa zaviedli nové ustanovenia o činnostiach **podnikateľov v oblasti zbraní a sprostredkovateľov** (článok 1 ods. 1, článok 4 ods. 4 a 5, článok 13 ods. 2). Tieto ustanovenia transponovali všetky členské štáty okrem troch (Dánsko, Luxembursko a Slovinsko).

Článkom 4 ods. 1 a 2 sa podstatným spôsobom zmenili pravidlá **označovania**. Tieto ustanovenia transponovali všetky členské štáty okrem dvoch (Luxembursko a Slovinsko).

Navyše ustanovenia vykonávajúcej smernice (EÚ) 2019/68 týkajúcej sa označovania transponovalo 18 členských štátov (Belgicko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko a Španielsko,) a žiadne opatrenie neoznámilo deväť členských štátov, prípadne ich transpozícia je neúplná (Bulharsko, Fínsko, Írsko, Luxembursko, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko).

[13] Proti všetkým členským štátom okrem DK, EE, FR, LT, LV, MT, NL, PT a SK.

[14] Proti všetkým členským štátom okrem AT, BE, DE, DK, EE, FR, LT, LV, MT, PT a SK.

Článkom 4 ods. 5 a článkom 18 ods. 4 revidovanej smernice z roku 2017 sa zlepšuje kvantita a kvalita záznamov vedených v **informačných systémoch údajov, ako aj výmena informácií** s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a medzi nimi. Uvedené ustanovenia úplne transponovalo 23 členských štátov (Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko Španielsko, Švédsko a Taliansko) a žiadne opatrenie neoznámili štyri členské štáty, prípadne ich transpozícia je neúplná (Dánsko, Írsko, Luxembursko a Slovinsko).

Článkom 9 ods. 1 smernice sa stanovujú prísnejšie pravidlá v oblasti najnebezpečnejších strelných zbraní, ktorým sa zaraďujú do **kategórie A**, pričom strelné zbrane v tejto kategórii až na isté obmedzené a náležite opodstatnené výnimky nemožno nadobúdať, držať ani s nimi obchodovať. Článok 9 ods. 1 transponovali všetky členské štáty okrem dvoch (Luxembursko a Slovinsko).

Smernicou o strelných zbraniach sa aktualizovalo niekoľko článkov týkajúcich sa **európskeho zbrojného pasu** vrátane vymedzenia tohto pojmu, povinnosti zahrnúť do európskeho zbrojného pasu vyhlásenie a informovať ostatné členské štáty, ak zbraň zaradená do kategórie B alebo C podlieha povoleniu alebo je zakázaná. Tieto ustanovenia transponovali všetky členské štáty okrem dvoch (Luxembursko a Slovinsko).

Niektoré **poplašné a signálne zbrane** takisto možno pomocou jednoduchých nástrojov a minimálnych poznatkov upraviť na smrteľné strelné zbrane. Príslušné orgány členských štátov a Komisia označili tento spôsob fungovania za osobitnú hrozbu[15], v dôsledku čoho sa do smernice o strelných zbraniach zaviedli nové ustanovenia (článok 1 ods. 1, článok 14 a príloha I). Všetky tieto ustanovenia transponovali všetky členské štáty okrem štyroch (Luxembursko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko).

Vykonávaciu smernicu (EÚ) 2019/69, ktorou sa stanovujú technické špecifikácie pre poplašné a signálne zbrane, transponovalo 13 členských štátov (Cyprus, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko a Španielsko) a žiadne transpozičné opatrenie neoznámilo 14 členských štátov, prípadne ich transpozícia je neúplná (Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Luxembursko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko).

Salutky a akustické zbrane sú strelné zbrane pôvodne určené na smrteľné účely, ktoré boli upravené takým spôsobom, aby sa z nich nedal vystreliť projektil, ale iba nábojky streliva. Keďže zvyčajne sa upravuje iba komora alebo hlaveň, akákoľvek osoba s minimálnymi poznatkami a bežnými nástrojmi by ich dokázala nedovoleným spôsobom spätne upraviť na smrteľné strelné zbrane. Revidovaná smernica z roku 2017 sa zamerala aj na túto hrozbu tým, že sa zaistilo, aby tieto zbrane ostali v pôvodnej kategórii A (článok 1 ods. 1 a príloha I). Všetky tieto ustanovenia transponovali všetky členské štáty okrem piatich (Holandsko, Luxembursko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko).

[15] V rokoch 2016 až 2020 sa v členských štátoch zaistilo 15 949 poplašných a signálnych zbraní značiek Ekol, Zoraki a Bruni, väčšinou prostredníctvom platformy pre strelné zbrane, k čomu prispel aj Europol.

V článku 1 ods. 1 a článku 15 smernice sa od roku 2017 stanovujú nové pravidlá o **deaktivovaných strelných zbraniach**, pričom sa najmä podmieňujú ohlásením, osobitnými pravidlami na ich overenie, označovaním a prevodmi.

Tieto ustanovenia transponovali všetky členské štáty okrem troch (Luxembursko, Slovinsko a Švédsko).

K 15. Augustu 2021 Komisia preto môže dospieť k záveru, že transpozíciu ustanovení, ktoré sú analyzované v tejto správe a ktoré predstavujú hlavné zmeny zavedené smernicou o strelných zbraniach v roku 2017 a dvoma vykonávacími smernicami, dokončilo 10 členských štátov (Cyprus, Estónsko, Francúzsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko a Španielsko), niektoré ustanovenia netransponovalo 15 členských štátov (Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Fínsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko a Taliansko) a žiadne opatrenie neoznámili dva členské štáty (Luxembursko a Slovinsko).

Uvedeným počiatočným posúdením nie je dotknutá pozícia Komisie v prebiehajúcich alebo budúcich konaniach o nesplnení povinnosti. Takisto nepredstavuje ani výsledok posúdenia súladu transponujúcich vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré Komisia ešte musí dokončiť. Komisia už v počiatočnej fáze posúdenia identifikovala prípady nesprávnej transpozície v niekoľkých členských štátoch.

Komisia preto zintenzívni monitorovanie vykonávania smernice v členských štátoch a v prípade potreby v plnom rozsahu využije právomoci, ktoré sa jej zmluvou udelili.

3. ZAMERANIE NA OSOBITNÉ PROBLÉMY

3.1. Kategórie zbraní

3.1.1. Všeobecne problémy s kategorizáciou

V analýze transpozície ustanovení, ktoré predstavujú najvýznamnejšie zmeny smernice zavedené v roku 2017, sa uvádzajú zložité výzvy v súvislosti s transpozíciou vymedzenia niektorých pojmov, kategórií strelných zbraní uvedených v prílohe I a mnohých výnimiek zohľadnených vo viacerých článkoch smernice o strelných zbraniach.

Na základe smernice o strelných zbraniach sa do zoznamu zakázaných zbraní (kategória A) zaradili nové strelné zbrane. Zároveň sa smernicou zaviedol dlhý zoznam výnimiek z tohto zákazu a tieto strelné zbrane sa podmienili povolením, ktoré sa udeľuje za presne stanovených podmienok.

Okrem toho sa poplašné a signálne zbrane nepovažujú za strelné zbrane vzhľadom na to, že ich „nie je možné upraviť“, zatiaľ čo deaktivované strelné zbrane aj naďalej podliehajú ohláseniu. Navyše strelné zbrane, ktoré sú upravené na salutky a akustické zbrane tak, aby boli trvale nepoužiteľné na vystrelenie projektilu, naďalej ostávajú v pôvodnej kategórii, a to napriek tomu, že by mohli byť rovnako bezpečné ako skutočné poplašné a signálne zbrane.

Napokon orgány presadzovania práva zaznamenali nárast zaistených airsoftových zbraní (ktoré vystreľujú plastové guľôčky pomocou stlačeného plynu), ktoré boli upravené na streľbu streliva. Hoci sa takéto zbrane vo viacerých členských štátoch EÚ považujú za strelné zbrane, v súčasnosti nepatria do rozsahu pôsobnosti smernice.

Komisia preto posúdi vplyv objasnenia **rozdielu medzi zakázanými strelnými zbraňami a strelnými zbraňami podliehajúcimi povoleniu**, aby sa zabezpečilo, že zakázané strelné zbrane sa môžu držať iba vo veľmi výnimočných prípadoch. Potenciálnym posúdením by sa takisto mohlo zaistiť, aby **všetky zbrane, ktoré sú nepoužiteľné na vystrelenie projektilu** (buď po deaktivácii, alebo od výrobcu), ale mohli by sa s použitím špecializovaných nástrojov a znalostí upraviť na vystrelenie projektilu, podliehali aspoň ohláseniu.

3.1.2. Strelné zbrane vystreľujúce „flobertkové“ strelivo malého kalibru

Flobertkové strelivo a súvisiace zbrane boli vytvorené v 19. storočí na účely streľby v interiéri. Vystreľujú roznetky naplnené malými projektilmi a malým množstvom prachu. Flobertkové strelivo charakterizuje relatívne nízky tlak a úsťová rýchlosť a v súčasnosti sa propaguje ako strelné zbrane na športovú streľbu na terč.

Niektorí výrobcovia strelných zbraní vo viacerých členských štátoch EÚ[16] začali vyrábať niektoré typy strelných zbraní s flobertkovým kalibrom. Z informácií a správ, ktoré poskytli vnútroštátne orgány presadzovania práva a Europol, vyplýva, že v podstate existujú dva typy strelných zbraní, z ktorých sa dá vystreliť flobertkové strelivo. Ak sú navrhnuté klasickým spôsobom v súlade s normami, podľa ktorých sa vyrábali pôvodné verzie flobertkových strelných zbraní, ich vnútorný mechanizmus a dizajn hlavne sa nedá upraviť tak, aby sa z nich dal vystreliť iný, viac smrteľný druh kalibra.

Ak sú navrhnuté moderným spôsobom, pričom ide hlavne o pušky, brokové zbrane, samopaly a krátke strelné zbrane, je vďaka ich vnútornému mechanizmu možné vystreliť kaliber 9 mm alebo tomu podobný kaliber. V takom prípade sa upravuje len hlaveň zavedením vnútornej hlavne do tej pôvodnej, ktorá je zúžená tak, aby bola vhodná pre flobertkové strelivo s veľkosťou 4 mm alebo 6 mm, a privarí sa k pôvodnej hlavni pri jej ústí.

Oneskorená alebo nesprávna transpozícia smernice o strelných zbraniach sa zneužíva tak, že strelné zbrane so smrteľným kalibrom zaradené do kategórie B alebo C sa niekedy upravujú na flobertkový kaliber, k čomu dochádza v členských štátoch, v ktorých tieto druhy strelných zbraní stále podliehajú ohláseniu či dokonca menej prísnym podmienkam.

V hodnotení hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti v EÚ z roku 2021[17], ako aj vo viacerých správach Europolu sa zdôraznila hrozba nedovolenej úpravy flobertkových zbraní navrhnutých moderným spôsobom, čo viedlo k tisíckam zaistených zbraní v celej Európskej únii.

---

16 Dosiaľ zistené na Slovensku a v Českej republike.

17 EU SOCTA za rok 2021, vyhradená verzia.

Na základe smernice o strelných zbraniach sú uvedené zbrane strelnými zbraňami, keďže roznetky sa istým spôsobom uvádzajú do pohybu uvoľnením nahromadenej energie. Ani vo vymedzení pojmu strelnej zbrane, ani v jednotlivých kategóriách sa neuvádza veľkosť kalibru ani úsťová energia, čo teda znamená, že to nie sú relevantné aspekty na určenie toho, či flobertková zbraň je strelnou zbraňou alebo do ktorej kategórie patrí.

Komisia vyzýva členské štáty, aby v tejto súvislosti smernicu o strelných zbraniach riadne transponovali **náležitou kategorizáciou zbraní, ktoré dokážu uviesť flobertkové strelivo do pohybu, ako strelných zbraní v súlade s prílohou I smernice o strelných zbraniach.**

3.1.3. Starožitné strelné zbrane

Strelné zbrane, ktoré by sa potenciálne mohli zaradiť do kategórie „starožitných zbraní“, sa niekedy využívajú na účely trestnej činnosti, čo sa stalo napríklad aj pri teroristickom útoku v roku 2018 v Štrasburgu, pri ktorom bolo usmrtených deväť osôb a jedenásť bolo zranených. V časti III prílohy I k smernici o strelných zbraniach sa však stanovuje, že predmety, ktoré sa považujú za „starožitné zbrane“, nie sú zahrnuté do vymedzenia pojmu „strelná zbraň“, a teda nepatria do rozsahu pôsobnosti smernice, ak takéto zbrane neboli zaradené do kategórií uvedených v smernici a vzťahujú sa na ne vnútroštátne právne predpisy.

Počas zasadnutia výboru pre strelné zbrane, ktoré sa uskutočnilo 18. decembra 2019, väčšina členských štátov uviedla, že by podporili harmonizáciu predpisov v oblasti starožitných zbraní na úrovni EÚ. Niektoré z nich spochybňovali, či má význam vyňatie starožitných strelných zbraní z požiadaviek smernice o strelných zbraniach na základe roku ich výroby, nie ich schopnosti ublížiť.

Komisia posúdi vplyv **zahrnutia starožitných zbraní do rozsahu pôsobnosti smernice** s cieľom harmonizovať predpisy vo všetkých členských štátoch.

3.2. Nedovolená výroba – 3D tlač a nedokončené časti

3D tlač, známa aj ako aditívna výroba, „znamená rôzne procesy používané pri výrobe výrobkov spočívajúce v postupnom ukladaní alebo spájaní materiálu po vrstvách“[18].

Príchod strelných zbraní, ktoré možno vyrobiť pomocou 3D tlače, ako aj ich možné využitie na účely trestnej činnosti boli podnetom na diskusiu o právnych predpisoch na kontrolu zbraní po celom svete vrátane Európskej únie.

Europol upozornil[19], že technologický pokrok v budúcnosti sprístupní 3D tlač širokej verejnosti, čo takisto prinesie príležitosti na nedovolenú výrobu strelných zbraní a nedovolené obchodovanie s nimi. V nemeckom meste Halle páchateľ 9. októbra 2019

[18] Zdroj: Monitor digitálnej transformácie, Prevratný charakter 3D tlače, január 2017, https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_The%20disruptive%20nature%20of%203D%20printing%20v1.pdf.

[19] Zdroj: *Triggering Terror - Illicit Gun Markets and Firearms Acquisition of Terrorist Networks in Europe* (Teror na vzostupe – Nedovolené trhy so zbraňami a nedovolené nadobúdanie strelných zbraní teroristickými sieťami v Európe), zverejnené 17. 4. 2018, k dispozícii na adrese: https://vlaamsvredesinstituut.eu/en/report/triggering-terror-illicit-gun-markets-and-firearms-acquisition-of-terrorist-networks-in-europe/; Europol (2015), Skúmanie budúcnosti organizovanej trestnej činnosti, Haag: Europol, s. 41.

zastrelil dvoch ľudí s použitím podomácky vyrobenej zbrane podľa predlohy stiahnutej z internetu na výrobu zbrane čiastočne s pomocou 3D tlače[20]. Pomaly, ale stabilne sa zvyšuje počet zaistených strelných zbraní takéhoto typu, ako aj objem nedovolenej výroby hlavných častí[21].

Hrozba nedovolenej výroby strelných zbraní alebo hlavných častí pomocou 3D tlačiarní vyplýva z relatívnej cenovej dostupnosti tejto technológie a dostupnosti predlôh na internete vrátane 3D tlače kovov, ktorá je čoraz menej nákladnou[22], najmä pomocou techník, ako je priame tavenie kovov laserom[23].

Najväčšiu hrozbu v súčasnosti predstavuje výroba tzv. hybridných zbraní vyrábaných pomocou 3D tlače, pri ktorých sa využívajú časti vytlačené na 3D tlačiarni a zároveň ľahko dostupné komponenty, ktoré nie sú globálne regulované, napríklad oceľové rúrky, kovové tyče na pažbu a pružiny[24].

Existujúci právny rámec sa už vzťahuje na súkromnú 3D tlač strelných zbraní, keďže smernica o strelných zbraniach sa uplatňuje rovnako na všetky strelné zbrane bez ohľadu na to, či boli vyrobené pomocou 3D tlače – môžu ich vyrábať iba podnikatelia v oblasti zbraní s licenciou a podliehajú obmedzeniam, ako je získanie povolenia pred ich nadobudnutím súkromnou osobou.

Komisia posúdi potrebu osobitných predpisov v oblasti **držby predlôh pre 3D tlač a obchodovania s nimi**, a to aj zákaz držby, propagácie a distribúcie digitálnych predlôh a ich výtlačkov podnikateľmi v oblasti zbraní bez povolenia, ak sa preukázalo, že takéto predlohy umožňujú výrobu hlavných častí strelných zbraní.

V hodnotení smernice o strelných zbraniach z roku 2014[25], ako aj v nedávnych príspevkoch členských štátov určených Europolu a platforme pre strelné zbrane[26] sa okrem toho zdôraznili prípady dovozu nedokončených hlavných častí z niektorých krajín mimo EÚ (zvyčajne sa to týkalo polymérových rámov krátkych zbraní dokončených na 80 % alebo kovových hlavní dlhých strelných zbraní dokončených na 80 %). Neohlasujú sa ako hlavné časti strelných zbraní a zvyčajne prichádzajú do Európskej únie prostredníctvom rýchlych zásielkových a kuriérskych služieb. Sú k nim priložené pokyny, ako dokončiť ich premenu pomocou bežných nástrojov.

---

20 Správa Europolu z roku 2019 (vyhradená).

21 Bulletin platformy EMPACT o strelných zbraniach č. 10 a 12 (vyhradený).

22 Zdroj: https://www.law.kuleuven.be/citip/blog/warning-toner-low-3d-printed-guns-and-the-law/

23 Zdroj: *Metal 3D Printing in Firearms: Real-World Case Studies* (3D tlač kovov v prípade strelných zbraní: prípadové štúdie vychádzajúce zo skutočných udalostí), uverejnené 18.1.2018. https://news.3deo.co/metal-3d-printing-firearms-case-studies

24 Zdroj: ARES. výskumná správa č. 8, *Desktop Firearms: emergent small arms craft production Technologies* (Stolové zbrane: nové technológie domácej výroby malých zbraní), marec 2020. https://armamentresearch.com/wp-content/uploads/2020/03/ARES-Research-Report-8-Desktop-Firearms.pdf

25 Zdroj: Technopolis Consulting Group Belgium, štúdia o hodnotení smernice o strelných zbraniach, december 2014, príloha, https://ec.europa.eu/docsroom/documents/8385?locale=en.

26 Bulletin platformy EMPACT č. 6, september 2018 (vyhradený).

Komisia a členské štáty budú viesť diskusiu o **probléme nedokončených strelných zbraní** a hlavných častí v rámci výboru pre strelné zbrane. Takisto posúdi regulačné riešenia, pokiaľ ide o budúcu modernizáciu **nariadenia (EÚ) č. 258/2012, ktorým sa ustanovujú vývozné povolenia a opatrenia týkajúce sa dovozu a tranzitu strelných zbraní**[27].

3.3. Európsky zbrojný pas

Európsky zbrojný pas, ktorý členské štáty vydávajú na žiadosť právnym vlastníkom strelných zbraní, umožňuje poľovníkom a subjektom pôsobiacim v oblasti rekonštrukcie historických udalostí (v prípade strelných zbraní kategórie C), ako aj športovým strelcom (v prípade kategórie A, B alebo C) cestovať so svojou zbraňou medzi dvomi alebo viacerými členskými štátmi bez predchádzajúceho povolenia. Keď členský štát informoval ostatné členské štáty, že držba určitých strelných zbraní je zakázaná alebo podlieha povoleniu, do európskeho zbrojného pasu sa v tomto zmysle musia doplniť vyhlásenia.

Keď sa hodnotila smernica o strelných zbraniach v roku 2014[28], členské štáty a združenia vyhodnotili zavedenie európskeho zbrojného pasu ako pozitívne, pretože znižuje byrokratickú a hospodársku záťaž pre používateľov, najmä pre poľovníkov, športových strelcov a subjekty pôsobiace v oblasti rekonštrukcie historických udalostí.

Po revízii smernice v roku 2017 zainteresované strany počas konzultácií v rámci výboru pre strelné zbrane a v niekoľkých sťažnostiach, ktoré doručili Komisii, poukázali na viacero problémov:

- zdá sa, že európsky zbrojný pas sa plne neuznáva vo všetkých členských štátoch, čo si niekedy vyžaduje dodatočné predchádzajúce povolenia na pohyb so strelnými zbraňami,
- kontrola pohybu s pasom môže byť ťažšia ako v prípade trvalých transferov – preto existuje riziko zneužitia zo strany ľudí, ktorí nezákonne používajú európsky zbrojný pas pri trvalom presťahovaní do inej krajiny;
- je potrebné harmonizovať zoznam položiek, ktoré sa musia uvádzať v európskom zbrojnom pase vzhľadom na rozdiely v zaraďovaní strelných zbraní alebo ich komponentov do kategórií medzi členskými štátmi.

Uvedené aspekty často vedú k absencii alebo neúplnosti vyhlásení, ktoré majú byť súčasťou pasu. Tento problém pomôže objasniť **referenčná tabuľka strelných zbraní na úrovni EÚ**, ktorú vypracuje Komisia, ako sa oznamuje v akčnom pláne EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 – 2025. Takisto bude potrebné posúdiť potrebu zaviesť plne digitalizovaný európsky zbrojný pas, aby sa zabezpečila lepšia výmena informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi.

---

[27] Zdroj: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12855-Firearms-review-of-export-rules-and-import-&-transit-measures_en.

[28] *Štúdia o hodnotení smernice o strelných zbraniach,* už citované.

3.4. Sledovanie strelných zbraní

3.4.1. Elektronická výmena informácií o prevode strelných zbraní

Komisia súbežne s delegovaným nariadením (EÚ) 2019/686 o výmene informácií týkajúcich sa prevodu strelných zbraní (pozri bod 3 tejto správy) prijala vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2019/689 o pilotnom projekte na vykonávanie určitých ustanovení o administratívnej spolupráci uvedených v smernici Rady 91/477/EHS prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu[29], čím vytvorila dočasný právny základ na používanie tohto systému.

Komisia poznamenáva, že rozsah jej delegovaných právomocí sa vzťahoval výhradne na výmenu informácií o povoleniach na prevod. Komisia preto nemohla vyžadovať od členských štátov, v ktorých majú kupujúci pobyt, aby do systému nahrávali povolenia na nadobudnutie strelných zbraní. Nemohla ani vyžadovať, aby boli všetky orgány vydávajúce povolenia na prevod priamo pripojené do systému. Tieto dva problémy bránili účinnej výmene informácií.

Bude teda možno potrebné posúdiť vplyv vytvorenia výslovného právneho základu na používanie informačného systému o vnútornom trhu v samotnej smernici o strelných zbraniach a ďalej objasniť povinnosti vnútroštátnych orgánov.

3.4.2. Označovanie

Riadnym označovaním strelných zbraní sa zvyšuje vysledovateľnosť takých zbraní a ich hlavných častí. Na tento účel sa vo vykonávacej smernici (EÚ) 2019/68 o označovaní stanovuje minimálna veľkosť písma, spoločný spôsob označovania nekovových materiálov a určujú sa typy abecedy a číselného systému, ktoré sa v označení používajú.

Komisia pred prijatím vykonávacej smernice uviedla, že hĺbka označenia sa posúdi do jedného roka od lehoty na jej transpozíciu s cieľom prípadne zaviesť v tejto súvislosti požiadavku do vykonávacej smernice.

Členské štáty sa najmä z komerčných dôvodov nezhodli na minimálnej hĺbke, ktorej rozsah sa pohyboval od 0,02 mm do 0,08 mm. Konkrétna technika označovania sa nestanovuje v smernici o strelných zbraniach ani vo vykonávacej smernici o označovaní. Preto môžu byť v súlade so smernicou všetky techniky zaisťujúce, že označenie je „jasné, trvalé a jedinečné“ (napr. mechanické gravírovanie, laserové gravírovanie alebo razenie).

Spoločný prístup na úrovni EÚ by zabezpečil možnosť obnovenia odstráneného označenia a legálnemu obchodovaniu so strelnými zbraňami nebránili žiadne neopodstatnené technické prekážky. Komisia bude preto vychádzať z technických správ vnútroštátnych balistických úradov a skúšobní strelných zbraní a posúdi klady a zápory jednotlivých možností. V rámci výboru pre strelné zbrane budú naďalej prebiehať diskusie s cieľom posúdiť vplyv aktualizácie vykonávacej smernice (EÚ) 2019/68.

[29] Informačný systém o vnútornom trhu sa zriadil nariadením (EÚ) č. 1024/2012. Je to softvérová aplikácia, ktorá je prístupná cez internet a ktorú vyvinula Komisia v spolupráci s členskými štátmi s cieľom pomôcť členským štátom splniť požiadavky na výmenu informácií stanovené v aktoch Únie prostredníctvom centralizovaného komunikačného mechanizmu na uľahčenie cezhraničnej výmeny informácií a vzájomnej pomoci.

3.4.3. Technológia na zlepšenie sledovania, bezpečnosti a zabezpečenia nadobúdania a držby zbraní

Kód QR (Quick Response) je druh dvojrozmerného čiarového kódu, ktorý dokáže uchovať informácie v strojovo čitateľnom optickom značení. Kódy QR umožňujú získavanie väčšieho množstva údajov v porovnaní s jednorozmernými čiarovými kódmi.

Používanie kódov QR je relatívne lacné. V súčasnosti sa používajú na strelných zbraniach predovšetkým na inventárne účely, najmä v podobe nálepiek s kódom QR[30].

Kódy matice údajov sú tak ako kódy QR zložené z čiernych a bielych modulov usporiadaných do štvorca.

Je v nich zakódované jedinečné výrobné číslo a identifikácia výrobcu. Ak dôjde k poškodeniu kódu, údaje z kódov matice údajov majú lepšiu schopnosť obnoviť sa než údaje z kódov QR[31]. Matice údajov sa považujú za najlepší spôsob uchovávania informácií vo veľmi obmedzených priestoroch[32].

Komisia dosiaľ nemá žiadne informácie o členských štátoch, ktoré používajú kódy QR a/alebo kódy matice údajov na monitorovanie a sledovanie strelných zbraní.

Pri zavádzaní kódov QR na trhu so strelnými zbraňami by mohli predstavovať prekážku obavy v súvislosti s bezpečnosťou, keďže kódy QR možno heknúť, a tak umožniť napadnutie čítacích zariadení a sietí. Tieto systémy preto nevzbudzujú vždy dôveru z pohľadu podnikov aj spotrebiteľov.

Keďže kód QR nie je priamo čitateľný a informácie z neho nemožno získať bez čítacieho zariadenia, môže to navyše vyvolávať otázky, pokiaľ ide o využiteľnosť tejto technológie orgánmi presadzovania práva pri zaisťovaní strelných zbraní (polícia, colné orgány, pohraničná stráž atď.).

Rádiofrekvenčná identifikácia (RFID) sa javí byť alternatívou sledovania strelných zbraní alebo posilnením klasického označovania. RFID umožňuje prenos údajov na automatickú identifikáciu a sledovanie štítkov na predmetoch. Na základe tejto technológie by sa vytvoril vzťah medzi strelnou zbraňou a predmetom, ktorým sa technológia aktivuje, keď sa priblíži k zbrani.

Zdá sa, že niektoré testy preukázali, že používanie drobných lacných štítkov RFID na kovoch funguje aj na sledovanie strelných zbraní[33]. Technológia RFID spolu s osobitným softvérom okrem toho dokáže sledovať polohu strelných zbraní a záznamy o údržbe strelných zbraní a monitorovať zmeny v úschove strelných zbraní[34].

---

[30] Zdroj: https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-HB-06-Weapons-ID-ch3.pdf

[31] Zdroj: https://blog.matthews.com.au/datamatrix-and-qr-codes-why-2d-codes-are-still-relevant-in-2016/

[32] Zdroj: https://www.camcode.com/asset-tags/barcodes-data-matrix-vs-qr-codes/

[33] Zdroj: https://www.conflictarm.com/technical/developing-rfid-solutions-in-support-of-stockpile-management-and-postdiversion-tracing/.

[34] Zdroj: *Using RFID to Help Track Guns for Firearm Wholesalers and Distributors* (Používanie RFID na pomoc pri sledovaní zbraní pre veľkoobchodníkov so strelnými zbraňami a ich distribútorov).

S používaním tejto technológie sú spojené isté obavy, pretože ju možno použiť na získavanie informácií, ktoré sa priamo alebo nepriamo týkajú identifikovateľnej alebo identifikovanej osoby[35]. Ďalším rizikom je, že systém možno podľa všetkého heknúť.

V súčasnosti sa táto technológia nepovažuje za dostatočne bezpečnú na to, aby sa mohla zaviesť na úrovni EÚ.

V súčasnosti existujú **ďalšie možnosti** zlepšenia vysledovateľnosti zbraní, ako je použitie diskrétneho alebo neviditeľného označenia špeciálnymi atramentmi. Spoľahlivosť používania ochranných atramentov sa už preukázala v prípade bankoviek[36] a táto technika sa používa na kovových výrobkoch (napríklad balenom spotrebnom tovare)[37] a na nekovových materiáloch používaných farmaceutickými spoločnosťami.[38]Táto technika by sa dala efektívne využiť aj na kovových a nekovových komponentoch strelných zbraní. Komisia bude naďalej monitorovať uvedené techniky v rámci výboru pre strelné zbrane.

4. ZÁVERY A ĎALŠIE KROKY

Všetky zainteresované strany sa zhodli na tom, že smernica o strelných zbraniach bola kľúčová pri riešení hlavných hrozieb identifikovaných v správach členských štátov (najmä v rámci platformy pre strelné zbrane)[39], v projekte analýzy zbraní a výbušnín Europolu a v hodnotení hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti v EÚ, ktoré predložil Europol v rokoch 2017 a 2021, vrátane používania automatických zbraní, reaktivácie deaktivovaných strelných zbraní, úpravy salutiek a akustických zbraní, ako aj poplašných a signálnych zbraní.

Komisia poznamenáva, že smernicou o strelných zbraniach sa zlepšili kategórie strelných zbraní, ich vysledovateľnosť, výmena informácií a administratívne postupy. V tejto fáze transpozíciu ustanovení, ktoré sú analyzované v tejto správe a ktoré predstavujú hlavné zmeny zavedené smernicou o strelných zbraniach v roku 2017 a dvoma vykonávacími smernicami, dokončilo len 10 členských štátov. Komisia okrem oznámenia o transpozícii posudzuje aj súlad vnútroštátnych právnych predpisov so smernicou a už identifikovala prípady nesprávnej transpozície v niekoľkých členských štátoch. Z toho vyplýva, že výhody, ktoré smernica prináša, nemožno v plnej miere využiť. Komisia bude naďalej členské štáty podporovať vo vykonávaní smernice o strelných zbraniach odpovedaním na

---

Uverejnené v roku 2013, k dispozícii na: https://www.rfidworld.ca/rfid-to-help-track-guns-by-firearm-wholesalers-and-distributors/1365.

35 Tamže.

36 Zdroj: https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/ink-stained/html/index.en.html.

37 Zdroj: https://www.reiner.de/index.php?UV-ink-with-handheld-inkjet-printer, https://www.sicpa.com/sicpa-history.

38 https://www.pharmtech.com/view/securing-the-pharmaceutical-supply-chain-with-full-traceability, https://www.pharmaceuticalprocessingworld.com/dna-marker-for-pharma-ink-ensures-traceability/.

39 Obchodovanie so strelnými zbraňami je od roku 2014 prioritou členských štátov v rámci Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT).

žiadosti o objasnenie a organizáciou seminárov venovaných transpozícii v rámci výboru pre strelné zbrane, prípadne aj technických stretnutí s konkrétnymi členskými štátmi.

Komisia navyše zintenzívni monitorovanie vykonávania smernice v členských štátoch a v prípade potreby v plnom rozsahu využije právomoci, ktoré sa jej zmluvou udelili. Osobitnú pozornosť bude venovať otázke strelných zbraní vystreľujúcich „flobertkové“ strelivo malého kalibru, ako aj správnemu používaniu a uznávaniu európskeho zbrojného pasu.

Z analýzy vykonanej v rámci tejto správy okrem toho vyplýva, že existuje priestor na ďalší pokrok, pokiaľ ide o právnu kontrolu nadobúdania, držby a pohybu civilných zbraní. Možnosti na preskúmanie zabezpečenia lepšej právnej kontroly by mohli zahŕňať:

- objasnenie rozdielu medzi zakázanými strelnými zbraňami a strelnými zbraňami podliehajúcimi povoleniu,
- zabezpečenie, aby všetky zbrane, ktoré je možné upraviť tak, aby sa z nich dal vystreliť projektil, a to aj tých, ktoré si vyžadujú použitie špecializovaných nástrojov a znalostí, podliehali aspoň ohláseniu,
- zabezpečenie plne digitalizovaného európskeho zbrojného pasu,
- ponechanie všetkých strelných zbraní, ktoré boli zákonným spôsobom upravené alebo zmenené, v pôvodnej kategórii,
- harmonizáciu pravidiel týkajúcich sa starožitných strelných zbraní,
- zákaz nadobúdania, propagácie a držby predlôh pre 3D tlač zbraní podnikateľmi v oblasti zbraní bez povolenia,
- zavedenie výslovného právneho základu na používanie informačného systému o vnútornom trhu v smernici o strelných zbraniach,
- bližšie objasnením povinností vnútroštátnych orgánov pri výmene informácií,
- vymedzenie minimálnej hĺbky označenia strelných zbraní a hlavných častí.

Komisia preto uskutoční posúdenie vplyvu prípadných možností úpravy smernice o strelných zbraniach. Komisia bude naďalej priamo a pomocou projektov financovaných z prostriedkov EÚ monitorovať technologický vývoj a zavádzanie technológií na trhu s cieľom zlepšiť vysledovateľnosť a hromadnú kontrolu strelných zbraní s použitím rôznych technológií, ktoré sa využívajú v iných priemyselných odvetviach.

Tieto kľúčové opatrenia prispejú k plneniu cieľov smernice o strelných zbraniach, a to: umožniť cezhraničný pohyb strelných zbraní a zároveň udržať vysokú úroveň bezpečnosti a ochrany pred trestnými činmi a nedovoleným obchodovaním so strelnými zbraňami.